

ABSTRAKT

Hľadanie zmyslu utrpenia v živote a diele bl. Jána Pavla II. rigorózna práca

Pápež Ján Pavol II. sa počas svojho dlhého pontifikátu vyjadroval k mnohým aktuálnym problémom, avšak najcitlivejšie vnímal skutočnosť utrpenia. Neúnavne kritizoval všetko, čo ohrozovalo človeka a prinášalo bolesť. Na druhej strane s veľkým dôrazom pripomínal, že život v utrpení má zmysel. Čo ho priviedlo k tomuto tvrdeniu? Ktoré životné udalosti mu pomohli pri hľadaní? Ako sa vyvíjala jeho osobná duchovná cesta, na ktorej našiel význam utrpenia a stal sa tak autentickým učiteľom v tejto oblasti? Odpovede ponúka predkladaná práca, rozdelená do troch kapitol: Od detstva ku kňazstvu, Od kňazského svätenia po rímsky pontifikát, Pontifikát – pápež „hovoriaci“ a „mlčiaci“. Autor postupuje chronologicky a uplatňuje hagiograficko-personalistický prístup, ktorý zohľadňuje konkrétne životné udalosti človeka a zaujíma sa o jeho duchovný rast.

Už v detskom a mladom veku je Karol Wojtyła ťažko skúšaný utrpením. Ukazuje nám to podrobne prvá kapitola. Najskôr je to smrť matky a potom nečakaná smrť brata Edmunda. V oboch prípadoch sa pre Wojtylu stane významný postoj otca, ktorý v modlitbe hľadá odpoveď u Boha. V škole poznáva diela spisovateľov poľského romantizmu, s ktorými počas II. svetovej vojny začne v raných literárnych dielach riešiť otázku, prečo trpí nevinný. V pohnutých časoch nacistickej okupácie, konfrontovaný stratou priateľov a ťažko pracujúci v továrni Solvay, stretáva sa s Janom Tyranowskim. Vďaka nemu objavuje karmelitánsku mystiku. Temná noc sv. Jána od Kríža mu pomôže preklenúť obdobie smrti otca, posledného člena najbližšej rodiny. Počas vojny stojí pred dvoma cestami. Buď zostane v službe umenia, ktoré si zamiloval, alebo podľahne výzve karmelitánskej mystiky: vzdať sa všetkého, aby sme Všetko získali. V jeho rozhodovaní mu pomôže Adam Chmielowski, postava z poľskej histórie, ktorý zanechá život maliara a stane sa mníchom starajúcim sa o žobrakov. Wojtyła sa vzdá umeleckej dráhy a rozhodne sa celý svoj život darovať Bohu v kňazskom povolaní.

Druhá kapitola rozvíja Wojtyľovo teologické vzdelávanie, jeho kňazskú a biskupskú službu. V dizertačnej práci o sv. Jánovi od Kríža vyzdvihuje význam vnútorného prežívania a dospeje k tomu, že Boh musí byť súčasťou ľudského života. Dôraz na skúsenosť ho privedie od teológie sv. Tomáša Akvinského k fenomenológii Maxa Schelera. Začne sa dôkladne venovať otázke, kto je človek. Odpoveď, ktorou reaguje na nespravodlivé politické a spoločenské pomery v rodnom Poľsku, sformuluje v diele *Láska a zodpovednosť a Osoba a čin*. Človek stvorený na Boží obraz, čo u Wojtylu primárne znamená schopný tvoriť spoločenstvo s Bohom a ľuďmi, musí svoju existenciu realizovať prostredníctvom sebadarujúcej lásky. Wojtyła od Schelera preberá myšlienku, že utrpenie prebúdzá lásku a vrcholom tohto procesu má byť pretvorenie ľudskej spoločnosti na civilizáciu lásky. Do popredia dáva celého človeka a svoju antropológiu predkladá aj na Druhom vatikánskom koncile.

V tretej kapitole sme svedkami pokračujúcej celoživotnej vlny priateľstva, ktorú Wojtyła praktizoval aj po nástupe do služby pápeža. Naplnený teoretickými predpokladmi predovšetkým z bohatstva karmelitánskej mystiky a vlastnou praktickou skúsenosťou s utrpením a bolesťou, hovorí Ján Pavol II. svetu o človeku ako jedinej ceste, po ktorej má kráčať cirkev. Človek v trojuholníku Božej lásky sa má stať jej hlavným zdrojom záujmu. Vytrvalo pripomína svetu, že niet zla, ktoré by Boh nevedel využiť k ešte väčšiemu dobru. Zlo sa mnoho ráz stáva prostriedkom k prebudeniu lásky, zdôrazňuje ako pápež.

Wojtyľov život prežitý v dialógu s Bohom a človekom je odpoveďou na zmysel bytia, v ktorom majú osobitné miesto bolesť, utrpenie a smrť, nie ako prívesky, ale jeho prirodzená

súčasť. Ním hlásaná a budovaná civilizácia lásky, stáva sa inšpirujúcou alternatívou k egoizmu moderného človeka.